

Sygn. akt II AKz 1259-1263/20

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia SA Wojciech Kopczyński

Protokolant: Karolina Jach

po rozpoznaniu w sprawie **S. D. (D.), S. S. (S.), T. K. (K.), J. M. (M.), R. S. (S.)**

oskarżonych o czyny z art. 258 § 1 k.k. i inne

zażaleń obrońców oskarżonych i oskarżonego S. D.

na postanowienia Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 14 października 2020 roku, sygn. akt III K 137/20

w przedmiocie przedłużenia czasu trwania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 i § 2 k.p.k.

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienia wobec oskarżonych S. D., S. S., T. K., J. M. i R. S. w ten sposób, że z podstawy prawnej wyeliminować przepis art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k., a w pozostałym zakresie utrzymać je w mocy.

UZASANIENIE

Sąd Okręgowy w Rybniku postanowieniami z dnia 14 października 2020 roku, sygn. akt III K 137/20, na podstawie art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. oraz art. 344 k.p.k., przedłużył środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania wobec:

- oskarżonego **S. D.**, zastosowany postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 30 stycznia 2020 roku, sygn. akt III Kp 101/20, na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 13 stycznia 2021 roku, godz. 6:10;
- oskarżonego **S. S.**, zastosowany postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 30 stycznia 2020 roku, sygn. akt III Kp 104/20, na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 13 stycznia 2021 roku, godz. 6:50;
- oskarżonego **T. K.**, zastosowany postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaworznie z dnia 15 stycznia 2020 roku, sygn. akt II Kp 23/20, na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 13 stycznia 2021 roku, godz. 6:00;
- oskarżonego **J. M.**, zastosowany postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 30 stycznia 2020 roku, sygn. akt III Kp 100/20, na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 13 stycznia 2021 roku, godz. 6:10;
- oskarżonego **R. S.**, zastosowany postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaworznie z dnia 15 stycznia 2020 roku, sygn. akt II Kp 27/20, na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 13 stycznia 2021 roku, godz. 6:00.

Zażalenia na powyższe orzeczenia wnieśli obrońcy oskarżonych i oskarżony S. D..

Obrońca **S. D.** zaskarżonemu postanowieniu wobec tego oskarżonego zarzucił obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na jego treść, tj. art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k., art. 257 § 1 k.p.k.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nieprzedłużanie okresu stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, a zastosowanie wobec S. D. środków zapobiegawczych o charakterze nieizolacyjnym w postaci dozoru Policji z obowiązkiem stawienia się we wskazanej jednostce Policji, zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy, a także zakazu kontaktowania się z określonymi osobami.

Zażalenie na to postanowienie wniósł także oskarżony **S. D.**, domagając się uchylenia stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Obrońca **T. K.** zaskarżonemu orzeczeniu wobec tego oskarżonego zarzucił obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na jego treść, tj. art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k. W oparciu o wskazane zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uzależnienie zmiany stosowania tymczasowego aresztowania od złożenia w wyznaczonym terminie poręczenia majątkowego w kwocie 20.000 zł.

Obrońca **R. S.** zaskarżonemu orzeczeniu wobec tego oskarżonego zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego rozstrzygnięcia, jak również obrazę przepisów postępowania, tj. art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. i art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k. W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie wobec R. S. tymczasowego aresztowania, ewentualnie o zmianę orzeczonego środka zapobiegawczego na inny środek o charakterze nieizolacyjnym, w szczególności dozór Policji, zakaz opuszczania kraju oraz poręczenie majątkowe.

Obrońca **S. S.** zaskarżonemu postanowieniu wobec tego oskarżonego zarzucił obrazę przepisów postępowania, tj. art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 4 k.p.k. W konkluzji obrońca S. S. wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie tymczasowego aresztowania i zastosowanie wobec oskarżonego środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym w postaci dozoru Policji i poręczenia majątkowego do kwoty 100.000 zł oraz zakazu opuszczania kraju.

Wnioskiem z dnia 23 października 2020 roku obrońca S. S. cofnął powyższe zażalenie. Obrońca nie przedłożył oświadczenia oskarżonego o wyrażeniu zgody na cofnięcie tego środka odwoławczego złożonego na jego korzyść.

Obrońca **J. M.** zaskarżonemu orzeczeniu wobec tego oskarżonego zarzucił obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na jego treść, tj. art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k., art. 259 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 257 § 1 k.p.k. W oparciu o wskazane zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zastosowanie innego środka zapobiegawczego o charakterze wolnościowym w postaci dozoru Policji i zakazu opuszczania kraju, w dalszej kolejności, z ostrożności procesowej, wniósł o zastrzeżenie zmiany środka zapobiegawczego poprzez uchylenie tymczasowego aresztowania z chwilą wpłaty poręczenia majątkowego w wysokości 10.000 zł.

Wnioskiem z dnia 10 listopada 2020 roku obrońca J. M. cofnął powyższe zażalenie. Obrońca nie przedłożył oświadczenia oskarżonego o wyrażeniu zgody na cofnięcie tego środka odwoławczego złożonego na jego korzyść.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenia obrońców oskarżonych S. D., S. S., T. K., J. M., R. S. oraz oskarżonego S. D. zasługiwały na uwzględnienie jedynie w części.

Na wstępie należy zauważyć, że obrońcy S. S. i J. M. cofnęli zażalenia wniesione na korzyść wymienionych oskarżonych, niemniej nie dołączyli ich oświadczeń o wyrażeniu zgody na cofnięcie tych środków odwoławczych, dlatego należało je rozpoznać.

Sąd Okręgowy w Rybniku co do zasady słusznie uznał w wydanych orzeczeniach, że wobec oskarżonych S. D., S. S., T. K., J. M. i R. S. zachodzą podstawy do przedłużenia tymczasowego aresztowania celem zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania jurysdykcyjnego.

Wbrew stanowisku skarżących sąd I instancji prawidłowo wykazał istnienie ogólnej przesłanki stosowania środków zapobiegawczych, określonej w art. 249 § 1 k.p.k. Nie sposób nie zauważyć, że w zaskarżonych postanowieniach każdorazowo wymieniono przykładowe dowody świadczące o istnieniu dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez każdego z oskarżonych zarzucanych im czynów. Podkreślenia wymaga to, że istnienie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstw w żaden sposób nie jest równoznaczne z przypisaniem oskarżonym sprawstwa, kwalifikacji prawnej czynów, czy też winy w zakresie stawianych im zarzutów. Sąd przy stosowaniu środków zapobiegawczych nie dokonuje kompleksowej oceny materiału dowodowego, bowiem ta należy do sądu orzekającego, na etapie wyrokowania, po przeprowadzeniu całego przewodu sądowego.

W świetle zarzutów podniesionych przez skarżących należy wskazać, że Sąd Apelacyjny nie traci z pola widzenia, że dowodami przemawiającym za istnieniem dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez oskarżonych zarzucanych im czynów są okoliczności podane, między innymi, przez R. M.. Ewentualne pomawianie oskarżonych przez wskazaną osobę w żaden sposób nie dezaktualizuje występowania przesłanki, o jakiej mowa w art. 249 § 1 k.p.k. Podane przez nią informacje, mające na celu obciążenie oskarżonych, zostaną poddane wnikliwej ocenie przez sąd I instancji na etapie wyrokowania. Obecnie nie jest dopuszczalne dokonywanie kompleksowej oceny okoliczności przedstawionych w depozycjach R. M..

Za odmienną oceną nie przemawiają także twierdzenia o istniejącym konflikcie pomiędzy oskarżonym S. D. a R. M. związanym z naprawą samochodów, mającym tym samym kwestionować duże prawdopodobieństwo popełnienia przez tego oskarżonego zarzucanych mu przestępstw.

Sąd odwoławczy zauważa, że sąd I instancji w postanowieniu dotyczącym T. K. wskazał, iż ten miał posiadać amfetaminę na użytek własny, niemniej stanowiło to omyłkę sądu orzekającego, albowiem z akt sprawy wynika, że substancją tą była marihuana, co w konsekwencji nie kwestionuje przesłanki z art. 249 § 1 k.p.k. w odniesieniu do tego oskarżonego. Dodać też należy, iż T. K. postawiono zarzuty popełnienia trzech przestępstw, a nie, jak wskazano w zaskarżonym postanowieniu, czterech czynów.

Nadto sąd I instancji trafnie też wskazał, że w realiach niniejszej sprawy nadal konieczne jest zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania karnego, a przeprowadzona kontrola instancyjna zaskarżonych postanowień potwierdza konieczność stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec oskarżonych, wbrew temu co podnoszą skarżący. Nie ma przy tym żadnych podstaw, aby uznać, że izolacyjny środek zapobiegawczy wobec R. S. ma charakter wydobywczy.

Sąd odwoławczy podziela też stanowisko wyrażone w zaskarżonych postanowieniach, wbrew podniesionym argumentom w wywiedzionych zażaleniach, iż realna jest obawa mactwa procesowego ze strony oskarżonych, o której mowa w przepisie art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. Istotne jest, że oskarżonym postawiono zarzuty popełnienia przestępstw w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Podzielić należy stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 9 września 2009 roku, sygn. akt II AKz 592/09 (LEX nr 553815, KZS 2010/11/58, Prok.i Pr.-wkł. 2010/11/24), iż uczestniczenie w zorganizowanych strukturach przestępczych wiąże się ze specyficzną postacią relacji i wzajemnych powiązań oraz zależności pomiędzy uczestnikami tego typu form działalności przestępczej. Powyższe sprawia, że w pełni uzasadnioną jest obawa, iż oskarżeni w razie niestosowania środka zapobiegawczego o izolacyjnym charakterze, mogliby podejmować próby mataczenia oraz innych bezprawnych działań utrudniających postępowanie, o czym mowa w przepisie art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie bez znaczenia pozostaje też to, że materiał dowodowy opiera się w znacznej mierze o osobowe źródła dowodowe, w szczególności na depozycjach R. M.. Nie można więc wykluczyć, że w warunkach wolnościowych oskarżeni mogliby podjąć próby kontaktowania się z tymi osobami celem wpłynięcia na treść ich zeznań lub wyjaśnień.

W świetle argumentów podniesionych w złożonych zażaleniach zauważyć należy, że obawa utrudniania postępowania nie zdezaktualizowała się wobec S. D., J. S., czy też J. M.. Wymienieni oskarżeni nie podejmowali działań utrudniających prowadzone postępowanie karne, niemniej nie umniejsza to występowania przesłanki z art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. Zaznaczyć też należy, że dla przyjęcia obawy mactwa procesowego nie jest konieczne, aby oskarżeni

podjęli już konkretne zachowania, które miałyby utrudniać postępowanie karne, albowiem tymczasowe aresztowanie ma na celu zapobieżenie tego typu działaniom.

Przeprowadzona kontrola odwoławcza zaskarżonych postanowień prowadzi też do wniosku, że w sprawie występuje przesłanka szczególna, o jakiej mowa w art. 258 § 2 k.p.k. Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie podziela w pełni stanowisko wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 roku, sygn. akt I KZP 18/11 (OSNK 2012/1/1, Prok.i Pr.-wkł. 2012/4/13, LEX nr 1102081, OSP 2012/7-8/80, OSP 2013/6/66, Biul.SN 2012/1/12), w której stwierdzono, że podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. oraz przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., przemawiają za dalszym stosowaniem tego środka zapobiegawczego. Przesłanka z art. 258 § 2 k.p.k. ma zastosowanie w sprawie, gdy oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, a zarazem realia konkretnej sprawy uzasadniają wymierzenie surowej kary. Oskarżeni stoją pod zarzutami popełnienia kilku przestępstw. S. D. zarzucono, między innymi, popełnienie czynu z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, a S. S., J. M., R. S. i T. K., stoją pod zarzutem popełnienia, między innymi, przestępstwa z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, które są zagrożone surowymi karami w rozumieniu powołanego przepisu. Biorąc pod uwagę także okoliczności związane z popełnieniem przestępstw, ich charakterem i wysoką społeczną szkodliwością, działaniem w ramach struktury przestępczej, uczynieniem z przestępstwa stałego źródła dochodu, realnym staje się wymierzenie każdemu z oskarżonych surowej kary, w przypadku, gdy udowodnione zostanie im sprawstwo i вина. W orzecznictwie wyrażony jest pogląd, że groźba surowej kary rodzi domniemanie, że oskarżeni mogą podejmować próby bezprawnych działań destabilizujących prawidłowy tok postępowania. Z uwagi na fakt, że wskazana w art. 258 § 2 k.p.k. okoliczność ma charakter domniemania prawnego, nie jest konieczne dowodowe wykazywanie, czy oskarżeni podejmowali już w przeszłości konkretne działania w tym kierunku (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26.11.2014r., sygn. akt II KK 83/14, Prok.i Pr.-wkł. 2015/3/12, LEX nr 1646952).

Nie ma przy tym żadnych podstaw, aby twierdzić, że dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania wobec S. D., R. S., czy też J. M. było niezasadne w związku z ich uprzednią niekaralnością, jak również pozytywnym zachowaniem w środowisku, w którym przebywali.

Wniesione środki odwoławcze okazały się o tyle zasadne, iż sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że wobec oskarżonych nie zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się, wyrażona w art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. Obawa ta powinna bowiem wynikać z okoliczności sprawy, a tymczasem sąd I instancji jej istnienie wywnioskował z istniejącego zagrożenia wymierzenia każdemu z oskarżonych surowej kary. Sam fakt wymierzenia oskarżonym takiej kary sam w sobie nie uzasadnia, że podejmą oni działania polegających na ukrywaniu się przed organami wymiaru sprawiedliwości, dlatego z podstawy prawnej każdego z zaskarżonych postanowień należało wyeliminować przepis art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.

Reasumując, należy stwierdzić, że sąd I instancji, wydając zaskarżone postanowienia, nie dopuścił się obrazy przepisu art. 257 § 1 k.p.k. Obecny etap postępowania sądowego prawidłowo może zabezpieczyć jedynie dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania wobec wszystkich oskarżonych. W świetle przyjętych obaw i ich nasilenia, uwzględniając też zagrożenie dla prawidłowego przebiegu postępowania jurysdykcyjnego, zgodnie z art. 258 § 4 k.p.k. i jednocześnie zasadę ultima ratio stosowania środków zapobiegawczych o charakterze izolacyjnym, uznać trzeba, iż w dalszym ciągu najsurowszy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w sposób prawidłowy zabezpieczy dalszy bieg postępowania karnego. Środki o charakterze wolnościowym, wobec ich oczywiście mniejszej efektywności, nie będą dawać takiej gwarancji.

Sąd odwoławczy nie dopatrywał się negatywnych przesłanek, o jakich mowa w art. 259 k.p.k., które nakazywałyby odstąpienie od dalszego stosowania tymczasowego aresztowania wobec poskarżonych.

Zauważyć należy, że S. D. i R. S. mają na wychowaniu małoletnie dzieci, a nadto matki tych oskarżonych, jak również matka T. K., są osobami starszymi i schorowanymi, niemniej okoliczności te nie pozwalają obecnie uznać, że pobyt w areszcie tymczasowym tych oskarżonych pociąga wyjątkowo ciężkie skutki dla najbliższych im osób.

Za takie też nie można uznać problemów psychicznych małoletniej córki R. S. w związku z jego pobylem w areszcie śledczym, jak również sytuacji małoletniej córki J. T., cierpiącej na zespół (...).

W świetle argumentacji obrońców T. K. i S. S. należy podać, że na ten moment nic nie wskazuje, żeby pobyt tych oskarżonych w warunkach aresztu tymczasowego zagrażał poważnie ich życiu lub zdrowiu w związku z pandemią choroby COVID – 19 wywoływaną koronawirusem SARS-CoV-2, która niewątpliwie ma charakter dynamiczny. Nie można również zakładać, że wdrożone przez Służbę Więzienną procedury ochronne nie wystarczą, aby nie tyle zapobiec przeniknięciu wirusa do jednostek penitencjarnych, co nie dopuścić do zakażenia nim osadzonych, w tym oskarżonych.

Z powyższych względów należało orzec, jak na wstępie.

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia doręczyć oskarżonym z pouczeniem o prawomocności, ich nieobecnyim obrońcom oraz Prokuraturze

- zwrócić akta sprawy.

Katowice, dnia 4 grudnia 2020 roku